

burno zakonsko življenje, ki se je po prvi svetovni vojni končalo z ločitvijo od prve žene, pri čemer naletimo tudi na skrivnostne namige glede njegovih spolnih preferenc. Nato sledimo njegovemu medvojnemu delovanju kot sodni izvedenec na mariborskem sodišču in honorarni zdravnik v mariborski kaznilnici. Seznanimo se tudi z njegovimi, za današnje čase dokaj radikalnimi evgeničnimi pogledi. V času druge svetovne vojne ga spremljamo po različnih taboriščih v Avstriji, Franciji in Nemčiji, kjer je oskrboval vojne ujetnike. S koncem vojne se končajo tudi spomini. Iz spremne besede lahko ugotovimo, da je imel takoj po vojni težave z novo, komunistično oblastjo, saj je slednja policijsko preganjala njegovo drugo ženo zaradi domnevne protijugoslovanske drže (rojena je bila z nemškim priimkom).

50. zvezek GZM je posebnost, saj so bili prvič doslej v seriji kot zgodovinski viri objavljeni avtobiografski spomini. Poleg tega, da v njih spoznamo nekatere etape iz osebnega življenja znane osebnosti, gre tudi za podajanje intimnih interpretacij družbenozgodovinskega dogajanja, ki razkrivajo duh nekega časa, saj spomini, kot piše Antoličič, »splošno znana zgodovinska dejstva, kot so datumi vojnih napovedi, kapitulacij, vojaških akcij itd., razširjajo z osebnimi izkušnjami, trpljenjem, nerazumevanjem, strahom ipd.«. Jurečkove izkušnje, ki nazorno opisujejo vpliv zgodovinskih dogodkov na življenje posameznika, so dragocen vir za zgodovino še zlasti zato, ker je šlo za čas prelomnih dogodkov, tako v slovenskem prostoru kakor tudi na svetovni ravni.

Boštjan Zajšek

Matjaž Grahornik in Tina Košak: Zapuščinski spisi po Henriku Adamu grofu Brandisu (1715–1790)

Gradivo za zgodovino Maribora XLIX. zvezek, Pokrajinski arhiv Maribor,
2022, 152 strani

V znameniti zbirki Gradivo za zgodovino Maribora, ki že od leta 1973 objavlja pomembne vire iz mariborske preteklosti, so v devetinštiridesetem zvezku izšli zapuščinski spisi grofa Brandisa, lastnika gospostva Spodnji Maribor. Zbrala in uredila ter pripravila spremno študijo sta odličen poznavalec novoveškega plemstva na ozemlju dežele Štajerske in že kar specialist za transkripcijo ter objavo zgodovinskih virov, dr. Matjaž Grahornik z Zgodovinskega inštituta Milka Kosa ZRC SAZU, in profesorica umetnostne zgodovine, ki svoje raziskave usmerja zlasti v plemiško zbirateljstvo, zgodovino slikarstva ipd., dr. Tina Košak z Umetnostnozgodovinskega inštituta Franceta Steleta ZRC SAZU. Publikacija je rezultat temeljnega raziskovalnega projekta Umetnost v času zatona plemstva, Transformacije, translokacije in reiinterpretacije ter podoktorskega projekta Zapuščinski inventarji družbenih elit na Štajerskem v zgodnjem novem veku in raziskovalnih programov Temeljne raziskave slovenske kulturne preteklosti in Umetnost na Slovenskem v stičišču kultur.

Grof Brandis ni bil samo lastnik Spodnjega Maribora, s sedežem v mariborskem mestnem gradu, ampak tudi bližnjih gospostev Zgornji Maribor, Gromperk in Betnava, hiše v Gradcu ter gospostev Brandis in Leonburg na Južnem Tirolskem. Podrobnosti o plemiški rodbini Brandis izvemo v študiji, ki zajema prvo polovico zvezka, in v kateri so podrobno a razumljivo opisani Brandisi od prvih do zadnjih lastnikov gospostva Spodnji Maribor. Iz napisanega se razkrijejo številne rodbinske povezave z drugimi znanimi plemiškimi družinami iz bližnje in daljne okolice. Spremna študija nato natančno opiše notranjo opremo v plemiških rezidencah (umetniške slike, opremo loretske kapele ob maribor-

skem gradu), prenove mariborskega gradu in dvorca Betnava v času Henrika Adama grofa Brandisa ter slikarsko zbirko z istih lokacij iz časa po njegovi smrti. S tem pokaže, kako pomembne so ta in podobne izdaje virov za umetnostne zgodovinarje.

Druga polovica zvezka zajema transkripcijo zapuščinskih spisov iz let 1790–1793, povzetek, ki je preveden tudi v nemški in angleški jezik, seznam virov in literature, imensko in krajevno kazalo, v prilogi so še fotografije posameznih strani zapuščinskih spisov, mariborskega mestnega gradu, dvorca Betnava, posameznih še danes ohranjenih poslikav in umetniških slik.

Mojca Horvat

Moderna arhivistika, [Elektronski vir]: časopis arhivske teorije in prakse, letnik 6, 2023

V letu 2023 je izšla šesta številka časopisa arhivske teorije in prakse *Moderna arhivistika*, ki jo izdaja Pokrajinski arhiv Maribor. Časopis izhaja v elektronski obliki, medtem ko so članki prosto dostopni na spletu.

Revija je začela izhajati leta 2018 ter nadaljuje tradicijo objavljanja znanstvenih in strokovnih prispevkov s področja arhivistike, dokumentalistike, materialnega varovanja, upravljanja z dokumenti ter sorodnih področij, ki se vežejo na problematiko dokumentarnega in arhivskega gradiva v arhivih, muzejih, knjižnicah in galerijah. Prinaša novosti na področju teoretičnih osnov arhivske znanosti in dokumentalistike, strokovnih postopkov, raziskovanja, standardov, smernic, dobre prakse, projektov in programov. Moderna arhivistika je dvojezična revija – vsi prispevki so objavljeni v slovenskem ali angleškem jeziku. Na leto izideta dve številki.

Revija *Moderna arhivistika* je z letom 2021 uvrščena v multidisciplinarno bibliografsko bazo podatkov z indeksi citiranosti Scopus, ki vključuje podatke več kot 21.000 najprestižnejših in najvplivnejših znanstvenih revij na svetu. Od letnika 2023 je revija *Moderna arhivistika* uvrščena v bazo EBSCO.

V šesti številki *Moderne arhivistike* je objavljenih 26 znanstvenih in strokovnih člankov domačih in tujih avtorjev. Od teh je bilo 13 izvirnih znanstvenih člankov, šest preglednih znanstvenih člankov in osem strokovnih člankov. Avtorji so obravnavali različne teme s področja arhivistike – od strokovne obdelave arhivskega gradiva, digitizacije in objave virov do uporabe arhivskega gradiva.

Prva številka letnika 2023 prinaša 16 prispevkov.

Andreja Kozjek iz Narodne in univerzitetne knjižnice je pripravila prispevek z naslovom Priprava in digitalizacija inkunabul za projekt INCUNABULA SLOVENICA. Namen članka je predstaviti omenjeni projekt, priporočila in obrazce, ki so bili sprejeti v ta namen, ter vlogo konservatorja-restavratorja v procesu.

Sonja Galina iz Državnega arhiva v Zagrebu se je v svojem prispevku Transcribathon Zagreb 2022 – izkušnje in rezultati osredotočila na priprave na dogodek Transcribathon Zagreb 2022 in njegove rezultate. Prav tako vsebuje del, v katerem je avtorica pojasnila idejo za konferenco, kdo so bili predavatelji in zakaj ter njen celotni izplen.

Jan Cotič in Ivančica Sabadin iz Pokrajinskega arhiva Koper sta pripravila prispevek z naslovom Operativna uporabnost orodij za prepoznavanje z roko napisanega besedila na podlagi analize razpoznanih vsebin. Avtorja sta skozi analizo treh dostopnih orodij za prepoznavanje z roko napisanega besedila predstavila postopek in dobljene rezultate na digitaliziranem gradivu Pokrajinskega arhiva Koper.